

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA IJODIY QOBILIYATNI RIVOJLANTIRISHDA TASVIRIY SAN'ATNING O'RNI

(PhD) dots. Shobduraximova Umriniso

Mutallibova Odinaxon Mirzaolimjon qizi

*Andijon Davlat Pedagogika Instituti Pedagogika yo'nalishi 2-bosqich
magistranti.*

Andijon, O'zbekiston

Telegram manzil: Lady0203

Mobil raqam: +998905280743

Annotatsiya. Ushbu maqola maktabgacha yoshdagi bolalarda ijodiy qobiliyatni rivojlantirishda tasviriy san'atning o'rnini o'rganishga bag'ishlangan. Tadqiqotda tasviriy san'at mashg'ulotlari yordamida bolalarning fantaziyasi, tasavvur qobiliyati va kreativ fikrlashini rivojlantirish metodikasi tahlil qilindi. Eksperimental ishlar natijasida tasviriy san'at mashg'ulotlarining bolalarning ijodiy qobiliyatini oshirishda samarali vosita ekanligi aniqlangan. Tezis pedagogik amaliyotda tasviriy san'atni qo'llash bo'yicha tavsiyalarni ham o'z ichiga oladi.

Kalit so'zlar: Maktabgacha yoshdagi bolalar, ijodiy qobiliyat, kreativ fikrlash, tasviriy san'at, rassomchilik mashg'ulotlari, pedagogik metodika, fantaziya va tasavvur, rivojlantiruvchi mashg'ulotlar, estetik tarbiya, pedagogik tajriba

Аннотация: Данная статья посвящена изучению роли изобразительного искусства в развитии творческих способностей у детей дошкольного возраста. В исследовании проанализирована методика развития фантазии, воображения и креативного мышления детей с помощью занятий по изобразительному искусству. В результате экспериментальной работы было установлено, что занятия изобразительным искусством являются эффективным средством повышения творческих способностей детей. Тезис

также содержит рекомендации по применению изобразительного искусства в педагогической практике.

Ключевые слова: *Дети дошкольного возраста, творческие способности, креативное мышление, изобразительное искусство, занятия по живописи, педагогическая методика, фантазия и воображение, развивающие занятия, эстетическое воспитание, педагогический опыт*

Abstract: *This article is devoted to the study of the role of fine arts in the development of creative abilities in preschool children. The study analyzed the methodology for developing children's imagination, imagination, and creative thinking through visual arts classes. As a result of the experimental work, it was established that visual arts classes are an effective means of increasing children's creative abilities. The thesis also contains recommendations on the application of fine arts in pedagogical practice.*

Keywords: *Preschool children, creative abilities, creative thinking, fine arts, art classes, pedagogical methodology, fantasy and imagination, developmental classes, aesthetic education, pedagogical experience*

Hozirgi kunda yurtimimizda maktabgacha ta'lim tizimi tobora rivojlanib bormoqda. Yurtboshimiz tomonidan maktabgacha ta'lim sohasiga alohida e'tibor berilmoqda va bu ularning qaror farmonlarida o'z isbotini topmoqda. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2016 yil 29 dekabrda «2017-2021 yillarda maktabgacha ta'lim tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida»¹ qarori hamda, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 30 sentyabrda «O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta'lim vazirligi faoliyatini tashkil etish to'g'risida»² qaroriga muvofiq O'zbekiston Respublikasining Maktabgacha ta'lim va tarbiyaning davlat standartini tasdiqlash to'g'risidagi qarorlarda ham belgilangan.

¹ O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2016 yil 29 dekabrda PQ-2707-son

² O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 30 sentyabrda PQ-3305-son

Maktabgacha yoshdagi bolalar shaxsiy va ijodiy rivojlanishning eng muhim davrini o'tkazadilar. Bu davrda bolalarning fantaziyasi, tasavvur qobiliyati, kreativ fikrlashi va estetik didi shakllanadi. Shu nuqtai nazardan, maktabgacha ta'lim muassasalarida ijodiy qobiliyatni rivojlantirish alohida e'tibor talab qiladi.

Tasviriy faoliyat bolalarni axloqiy tarbiyalaydi. Bolalar ishlarida o'z hayotida, jamiyatda bulayotgan voqea-xodisalarni aks ettiradilar, ulardan mamnun bo'ladilar, xayajonlanadilar. Tasviriy faoliyat jarayonida bolalarda irodaning sifatlari-boshlagan ishini oxiriga etkazish, oldiga maqsad qo'yib, o'shani bajarishga tomon intilish, qiyinchiliklarni engish, o'rtoqlariga yordamlashish kabi xususiyatlar tarbiyalanadi³

Tasviriy san'at maktabgacha yoshdagi bolalar bilan ishlashda samarali pedagogik vosita hisoblanadi. Rang, shakl, kompozitsiya bilan ishlash orqali bolalar o'z fikrlarini ifoda etadi, yangi tasviriy texnikalarni sinab ko'radi va ijodiy yechimlar topadi. Shu bilan birga, tasviriy san'at mashg'ulotlari bolalarning diqqatini, sabr-toqatini va ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Maktabgacha ta'lim va tasviriy san'atning uyg'unlashtirilgan yondashuvi bolalarning ijodiy qobiliyatini rivojlantirishda samarali mexanizm bo'lib, pedagogik amaliyotda muntazam qo'llanganda bolalarning kreativ fikrlashi va estetik didini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Tasviriy san'at axloqiy tarbiya muammosini hal qilish bilan chambarchas bog'liq bo'lib, bolalar asarlarining mazmuni orqali o'z aksini topadi. Ular atrofdagi voqelikka ma'lum munosabatni kuchaytiradi va bolalarda kuzatish, faollik, mustaqillik, qobiliyatlarni tarbiyalash, tinglash va topshiriqni bajarish, boshlangan ishni oxirigacha yetkazish kabi ko'nikmaklari shakllanadi. Ijodiy ish bajarilishi jarayonida uning yechimi va natijasini ko'ra bilish ko'nikmasi orqali bolaning maqsadi, o'ziga ishonchini va uni oxirigacha ko'rish qobiliyatini rivojlantirish ham bir xil darajada muhimdir. Tasviriy san'at jarayonida maktabgacha yoshdagi

³ KOKAND UNIVERSITY Ta'lim sifati yangi O'zbekiston taraqqiyotini yanada yuksaltirishning muhim omili
"MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNI SAN'AT FAOLIYATI ORQALI IJODKORLIKKA O'RGATISH"
Choriyeva Durdona 544-545-bet

bolalarda do'stlik va o'zaro yordam tuyg'usi tarbiyalanadi. Tasvir ustida ishlashda bolalar ko'pincha maslahat va yordam so'rab bir-birlariga murojaat qilishadi.⁴

Ijodiy qobiliyat maktabgacha yoshdagi bolaning fantaziya va tasavvur qobiliyatining uyg'un rivojlanishini anglatadi. Maktabgacha ta'lim muassasalarida ijodiy qobiliyatni shakllantirish bir nechta omillarga bog'liq: pedagogik yondashuv, o'quv mashg'ulotlarining mazmuni, o'yin va tasviriy san'at mashg'ulotlarining tizimliliigi.

Tasviriy san'at mashg'ulotlari bolalarga rang va shakl bilan ishlash imkonini beradi, ijodiy fikrlash jarayonini rag'batlantiradi va ularni o'z fikrlarini vizual tarzda ifoda etishga o'rgatadi. Shu bilan birga, tasviriy san'at maktabgacha ta'lim muassasalarida bolalarning estetik didini rivojlantirish, diqqat va sabr-toqatni oshirish hamda ijtimoiy ko'nikmalarini mustahkamlashga yordam beradi.

Maktabgacha yoshdagi bolalar bilan tasviriy san'at mashg'ulotlari orqali pedagogic tajriba o'tkazildi. Tajribada quyidagi metodlar qo'llandi: kuzatuv, suhbat, bolalarning ijodiy ishlarini tahlil qilish va eksperiment. Mashg'ulotlar quyidagi yo'nalishlarda tashkil etildi:

1. Rang va shakl bilan ishlash mashg'ulotlari: bolalar ranglarni tanlash, shakl va figuralarni birlashtirish orqali tasviriy ishlar yaratdilar.
2. Fantaziya va tasavvur mashg'ulotlari: berilgan mavzu asosida bolalar o'z tasavvurlarini rasmga tushirdilar.
3. Erkin kompozitsiya mashg'ulotlari: bolalar o'z ijodiy g'oyalarini erkin ifoda etish imkoniga ega bo'ldilar, bu esa ijodiy fikrlashni rivojlantirdi.

Eksperiment natijalari shuni ko'rsatdiki, tasviriy san'at mashg'ulotlarida muntazam qatnashgan bolalar ijodiy qobiliyat ko'rsatkichlari bo'yicha sezilarli darajada o'sish namoyon etdi. Bolalar o'z ishlariga yangicha yondashdi, fantaziyasini kengaytirdi va ijodiy yechimlar topishda mustaqil bo'la boshladi.

⁴ INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE "INTERNATIONAL EXPERIENCE AND MODERN APPROACHES IN PRESCHOOL EDUCATION" 15 MAY, 2024 BOLA SHAXSINING RIVOJLANISHIDA TASVIRIY SAN'ATNING O'RNI Temirov Murodjon Anvarovich 391-394-bet

Xulosa qilib shuni aytish mumkinki, maktabgacha ta'lim muassasalarida tasviriy san'at mashg'ulotlarini muntazam o'tkazish bolalarning ijodiy qobiliyatini sezilarli darajada rivojlantiradi.

Rang, shakl va kompozitsiya bilan ishlash bolalarda fantaziya va tasavvur qobiliyatini oshiradi, ijodiy fikrlashni rag'batlantiradi va ularni mustaqil ijodiy yechimlar topishga o'rgatadi. Shu bilan birga, tasviriy san'at mashg'ulotlari bolalarning estetik didini rivojlantirish, diqqat va sabr-toqatni oshirish, ijtimoiy ko'nikmalarini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Maktabgacha ta'lim va tasviriy san'atning uyg'unlashtirilgan metodikasi pedagogik amaliyotda ijodiy qobiliyatni shakllantirishning samarali vositasi hisoblanadi. Pedagoglar bolalarning ijodiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlash uchun tasviriy san'at mashg'ulotlarini tizimli va maqsadli tarzda o'tkazishlari lozim. Bu yondashuv bolalarning kreativ fikrlashini mustahkamlash, tasavvur doirasini kengaytirish va o'zini ifoda etish qobiliyatini rivojlantirishga xizmat qiladi.

FOYDALANGAN ADABIYOTLAR.

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2016 yil 29 dekabrda PQ-2707-son
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 30 sentyabrda PQ-3305-son
3. KOKAND UNIVERSITY Ta'lim sifati yangi O'zbekiston taraqqiyotini yanada yuksaltirishning muhim omili "MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNI SAN'AT FAOLIYATI ORQALI IJODKORLIKKA O'RGATISH" Choriyeva Durdon 544-545-bet
4. INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE "INTERNATIONAL EXPERIENCE AND MODERN APPROACHES IN PRESCHOOL EDUCATION" 15 MAY, 2024 BOLA SHAXSINING RIVOJLANISHIDA TASVIRIY SAN'ATNING O'RNI Temirov Murodjon Anvarovich 391-394-bet
5. Toshkent "Stars International University" 2022 pedagogika fanlari bo'yicha maqolalar to'plami

6. “YANGI O‘ZBEKISTON PEDAGOGLARI AXBOROTNOMASI” jurnali, Islomxo‘jayeva Gulnoza Qanoatxo‘ja qizi “Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantish usullari” maqolasi
7. F.R.Qodirova, Sh.Q.Toshpulatova, N.M.Qayumova, N.M.Azamova
“”Maktabgacha pedagogika.Darslik 2019 yil.